

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrarea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelariilor 47,
Corespondențele sunt a se adresa la:

Redacția „Telegrafului Român”, strada Măcelariilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refuză. — Articulii nepublicați nu se înipoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rândul cu litere garmond — și timbr de 30 cr. pentru fiecare publicare.

La adresa sinoadelor eparchiale.

Autonomia noastră bisericească, deși ea s'a pus în viață înainte de 10 ani, nici chiar până astăzi n'a putut prinde radăcini, așa de tari ca autonomia aceasta după carea credințioșii biserice noastre gr. or. române din Ungaria și Transilvania mult au insetat și grea luptă au purtat, în promovarea intereselor noastre scolare să poată arăta rezultatul dorit.

Causa scoalelor în cadrul autonomiei noastre bisericești este cu mult mai importantă, decât cum apare la prima vedere, deoarece scoalele noastre poporale se află într-o stare cu mult mai deplorabilă decât mai naivă, când biserica noastră era guvernată în mod absolutistic, deși abia este de lipsă a se mai accentua, că fără scoala nu este cultură, fără cultură nu este nici viață nici libertate adevărată și noi cari suntem aproape de popor i cunoasem vîțea și scoalele, cu profundă durere trebuie să mărturisim, că în decurs de 10 ani a viaței noastre constituionale bisericești nici chiar acolo n'am ajuns ca să putem vedea apriată deținută competență, cercul de activitate a organelor noastre scolare de jos până sus, cu atât mai puțin vedem organizat în regulă învățămînt după fiecare sistem, de care ce regulamentul scolarului votat de congres în anul 1878 numai în mod provizoriu, nici din deosebită nu se poate numi un operat complet și sistematic. De aceea urmează apoi, că o supraveghiere și controlă adevărată ori disciplină în trebile noastre scolare mai că nici nu există, deși este un adevăr de mult recunoscut, că fără determinarea competenței, fără disciplină, și fără controlă îndestulatoare nici o organizație, nici o autonomie nu poate conta la viață durabilă, și aşa nu poate arăta vreun progres, pe terenul învățămîntului.

Tendința noastră deci trebuie să fie îndreptată întracolo, ca să întemeiem controlul, supraveghierea și disciplina adevărată, să determinăm cercul de activitate, competența tuturor organelor noastre bisericești în trebile scolare, să înființăm pe baza statutului org. o legătură strinsă între aceste organe de jos dela parohie până sus la metropolie.

Și spre ajungerea acestui scop trebuie să inaugurem activitatea unui organ bisericesc, care, de și există de 10 ani și-l vedem organizat pe baza statutului org. până astăzi și remas fără nici o activitate adevărată.

Acest organ al constituției este sinodul protopresbiteral, respectiv comitetul și epitropia protopresbiterală.

Organele protopresbiterale, cu excepția scaunului protopresbiteral, așa precum funcționează de 10 ani sunt condamnate de a figura numai pe hărție fără nici un rezultat vizibil și fără nici o ocupație orești care înființată. În sinodul protopresbiteral, ce se ține la fiecare an odată se raportează de regulă despre lucruri secundare, d. e. despre numărul căsătoriilor încheiate în anul trecut, despre procesele divorțiale și pedepsele executate, cu un cuvânt: sinodul protopresbiteral are să ie în simplă cunoștință enumărarea datelor statistice, adeseori toarte ne exacte, apoi se aleagă scaunul protopresbiteral comitetul și episcopia așa dicând numai proforma, fără ca comitetul și episcopia să poată arăta vre-un rezultat al activității sale pe timpul mandatului de trei ani, și așa organele noastre bisericești în protopresbiterat cu excepția scaunului, după experiențele de până acum se vede și se deducă că în rolul neinsemnat, mai chiar ridiculos și servesc numai de parașă în codul organismului nostru bisericesc.

Lucru foarte firesc că între asemenea impreguri și fiecare bărbat serios va trebui să vadă și să crește, că organele protopresbiterale (afară de scaunul protopresbiteral) n'au nici baza, nici dreptul de existență; mai departe că eparchia în toate afacerile scolare și fundaționale este silita a se pune în contact de-a dreptul cu organele parochiale, și că prin urmare senatul scolar și epitropesc al consistoriului, parte pentru îndepărțarea reședinței, parte pentru nenumăratele esacătă a impreguriilor să oamenilor din comună nu poate duce controla recerută asupra scoalelor poporale, nu poate susține disciplina necesară, nu poate avea cunoștință deplină despre starea scoalelor, despre recuise, despre înaintarea pruncilor în învățămînt, nu despre hărnicia învățătorilor, despre manipularea și asigurarea averilor bisericești; cu un cuvânt: consistoriul necunoscând lipsele adevărate a comunității noastre bisericești nu se poate îngrădi nici la timpul recerut nici cu energia de curmăre reului și a neajunselor din parohiile noastre. Astfel consistoriul, care de lege ar trebui să fie al treilea, a devenit al doilea forță cu scoalele poporale și cu averile parochiale și nu poate corespunde asceptătorilor justă nici chiar prin cea mai neobișnuită lucare.

Convingerea noastră dar merge întracolo, că dacă vom o adevărată propasire pe terenul scolar și fundamental, — trebuie să înființăm o legătură naturală și o conlucrare armănoasă a tuturor organelor scolare și fundaționale, trebuie să predăm comitetului protopresbiteral și epitropiei rolu adevărat ce i se cuvine după locul cel ocupă în organismul bisericei, după spiritul statutului org. și după combinația interneță a nemuritorului Saguna, va să dică: din aceste două organe protopresbiterale trebuie să facem o două instanță pentru toate cauzele noastre scolare și fundaționale.

Ambele organe, îndată ce ideile noastre s'ar pune în lucru, ar avea un teren foarte larg de activitate, căci ar avea îndatorirea: a cerceta la an cel puțin de două ori toate scoalele poporale din protopresbiteral, a se îngrădi de mijloacele necesare pentru învățămînt, a curma defectele afilate prin comune, a stării umblarea regulată a pruncilor la scoala, a merge la esamenele semestrale și a se convinge în față locului despre progresul pruncilor; va să dică: comitetul protopresbiteral prin o activitate și prin o legătură naturală în jos cu comitetul parochial, ear în sus cu consistoriul episcopal (senatul scolar) ar putea duce o controlă și supraveghiere salutară, ar putea susține disciplina cu mult efect, decât astăzi.

Chiar așa s'ar întâmpla și cu epitropia protopresbiterală. Mii și mii de floreni ai bisericei se dau uitări și pierderi din singura cauza, căci lipsesc o controlă rațională și o maniplație corectă.

Negreșit ni se va obiecționa, că agendele comitetului protopresbiteral și ale epitropiei în modul acesta nu se affă precisează în statutul org. La această obiecție respunsul nostru este simplu și adevărat: că statutul org. cuprinde în sine numai liniațile, principiile fundamentale ale organizării metropoliei noastre și rar se ocupă cu regulația specială a cestiunilor; mai deosebit: că statutul org. întocmai ca orice operă omenească, are multe sădămintă, care însă în viață practică totuși trebuie să se rezolveze în înțelesul principiilor, conducețoare ale statutului: în urmă: că chiar și până astăzi s'au suplinit multe lacune ale statutului prin regulamente, statute, organizare provisorie etc. chiar în cestiuni de acele, care în tecstul statutului org. nu se află decise și regulate. Ori nu se poate face în cadrul statutului org. tocmai un asemenea reglement despre afacerile detailate ale comitetului protopresbiteral și ale e-

FOITĂ.

Archiepiscopul și Metropolitul
ANDREIU BARON de ȘAGUNA.

de Nicolau Popea.

(Dare de seamă de I. Stavici).

La anul 1848, în Dumineca Tomii, catedrala metropolitană din Carlovăț, străbătută de miroslul tămăie și al fațăilor de ceară, era plină de creștinii adunăți, ca să fie de față la împlinirea unei mari taine de credință. Metropolitul Raiacici, asistat de doi episcopi sufragani și de un mare număr de preoți se verșise chirtonuirea unui episcop.

Prințind darul arhipastoriei, noui episcop, un om deabia treiileci și nouă de ani, înalt, cu umerii lati, cu petul său, cu fruntea mare, cu chipul de o rara frumuseță bărbătească și cu toate miscările măsurăte, Andrei Șaguna se arăta în fața creștinilor, ca să rostească ultimul său cuvânt, înainte de a pleca din cercul, în care și petrecuse tinerețele.

Tot omul din clipa nascerei sale, de când își face sănătățile pas în lume, începe și murit...

Acestei au fost cuvintele, cu care Marele Arhiepieru și-a început discursul rostit în clipă, când a pășit pe calea cea mare a vieții.

Și acel discurs se încheie cu următoarele cuvinte:

„Mai pe urmă eărăști înaintea Ta Doamne cad și dic: Tu Doamne scii, că cătră scopul meu doresc să aleg; pe România ardeleni de adâncul lor somn să-i deștept și cu voie cătră tot ce e de adevărat, plăcut și bun să-i trag! Tu Doamne umbrează-mă cu puternicul Tēu scut! Tu înducește-mă în cișneci mortii roadele amarelor mele osteli. Amin!“

Câteva săptămâni în urmă, în ajunul adunării dela Blaj, fruntașii Românilor ardeleni se adunără ca să-i facă o primire la Sibiu, eără în sara dilei de sosire i se facă o manifestație cu față. Cu aceasta ocazie el dăește între altele aceste:

„Manifestațimile de onoare, ce d-oastra, cum se vede, le aduceți nu numai demnității, ci și persoanei mele,

mă imbucură foarte. Eu le primesc pe aceste sub condiționea, că d-văstră, precum până acum, așa și în viitor dovedea veți remâne credințioșii casei imperiale austriace. Nu este nici un om în lume, care să aibă o înimă mai bună decât bunul nostru părinte Ferdinand. Precum sperați dela Dumnezeu, ca să vă ajute vouă și copiii voștri, așa să rămăneți pururea în neclinită credință cătră densus. În convingerea aceasta vă împărătesc binecuvântările mele.“

Eată în cîteva trăsături omul a căruia viață Părintele Archimandrit și Vicar metropolitan Nicolae Popea ne-o înfățișază în cartea sa, apărută încă în anul trecut și premiată de sinodal archidiocesan din Ardeal.

În clipă, când se simte pregătit pentru lucrarea arhipastorească, Marele Arhiepieru se găndescă la moarte. El vede mărimea înșinării ce primește, vede greutățile ce va trebui să învingă spre a nu pute să aducă de înțepline planurile sale intinse și simte, că o viață de om e prea puțin pentru sevărarea unei munci atât de grele, simte, că viața i se va stinge

încă la începutul lucrării ce-si plănuie.

Tocmai pentru aceea încă de atunci se găndea la timpurile, ce vor avea să urmeze după încetarea lui din viață: voia să căștige iubirea poporului, pe care-l păstoră, pentru ca să-i poată lăsa drept moștenire planurile sale și să-l poată hotărî de a urma cu dragoste lucrarea începută de densus, voia să căștige atât pentru sine, cât și pentru acest popor, un sprijin statoric în increderea și bunăvoița curții din Viena, ale cărei interese le credea în mare parte identice cu ale poporului român; voia, într'un cuvânt, să și asigure moștenirea, roadele a-marelor sale ostenei.

În diuin înormătorării lui diarul „Herm. Ztg.“, voind să cuprindă caracterul reposatului în puține cuvinte dice: „La puțini oameni s'a manifestat stăruința de fer, intru a face ca dorința lor să străbată și preste mormânt, așa de puternic ca să Saguna“.

Căci în capetele, pe care firea le croiesc într'un ciasun bun, se plăsmuiesc mai ales gânduri ce nu se pot realiza într'o viață de om, mai ales

pitropiei protopresbiterale? De altă parte: din intențunea legislației noastre bisericești, din spiritul statutului și din natura lucrului se poate conchide cu toată positivitatea, că fără nici o mustrare de conștiință, fără nici o vătămare de lege comitetului protopresbiteral și episcopal se pot concrede, ba chiar le compet agendele unui for de a două instanță. Si în aceasta privință este destul de ne provocă la împreguirearea, că

a) în dispozițiunile generale ale statutului org. unde enumera părțile constitutive ale metropoliei noastre, protopresbiterul se amintește ca un organ de mijloc între parochie și între eparchie, prin urmări organele protopresbiterelor înse sunt chimate a mijloci administrație noastră constituțională între parohii și între eparchie, ceea ce însă fără vre-o controlă și veghere asupra administrației parochiale ar fi cadratura cercului.

b) idea conducețoare a statutului exprimată de dreptul și în dispozițiunile generale, este, ca „fie-care parte constitutivă a metropoliei să și continue acțiunile sale bisericești, scolari și fundaționale în afacerile părții constitutive mai mari” va să dică: are să fie aceea o legătură armonioasă și treptată între părțile constitutive. Dar dacă cauzele scolare și fundaționale ale parohilor nu mai vin pe tapet la protopresbiterat nici în una formă: atunci dispoziția citată n'are nici un înțeles în statut.

c) că comitetul și episcopia în genere tot acele agende le are la protopresbiterat ca și parochia, după §. 63. al statutului organic.

d) că organele protopresbiterelor formează negreșit un for mai înalt, decât organele parohilor, și aşa n'ar fi oare un lucru ne mai potențial, să se numă o corporație „for mai înalt”, dacă aceasta n'are nici o influență, nici un drept de control asupra forului inferior?

e) că afacerile economico-bisericești, scolari și fundaționale privitoare la protopresbiterat, și înaintarea trebilor scolare din protopresbiterat sunt îndrumate prin § 50 al statutului org. la organele protopresbiterale, și în normă

f) că după § 56 al statutului „Comitetul este chemat a duce și conduce mai de-aparte afacerile comune ale întregului protopresbiterat în privință economico-bisericească, scolară și fundațională.

Toate aceste arată chiar, ce poziție are să ocupe comitetul protopresbiteral și episcopia față cu organele parochiale, și dacă cineva va

tuși mai are îndoială despre adeverul aserționilor noastre: pe acela l'avăsim a celi și a studia mai deaproape §§-fi 49—72 din proiectul „unui regulament de organizare” a metropolitului de pia memorie Saguna și va vedea, că tot ce am dîs în acest tratat consumă întru toate ideile conducețoare a fie ierusalului Saguna, corespunde spiritului stat. organic care este compus pe baza „proiectului de regulament de organizare”.

Sinoadele eparchiale stau la pragul ușei. Se vor ocupa de multe cestiuze ponderoase, dar noi din partea noastră nu cunoacem de astădată cestiuze mai grabnică și mai pondoroasă decât regularea competenței organelor protopresbiterale. Ele nu pot vegeta, ori a face numai parădă și mai departe, ci trebuie să aibă viață și activitate adeverată în direcția indicată de noi. Sinodul protopresbiteral din Lungos aceasta idee a primit-o de a sa, și a determinat a se substerne sinodului episcopal o reprezentare în acest înțeles.

Mich. Besianu.

Revista politică.

Sibiu, în 18 Aprilie.

In rul premergătoriu am anunțat scurt și simplu închearea desbaterei bugetului Ungariei. Cetitorii nostri au aflat și până acum și pe către ceva permite spațiul vom împărta și de aci în colo unele episodic mai interesante și pentru publicul nostru din decursul desbatelor încheiate. Este caracteristica coincidență unora dintre episodele acestei, care pentru casul, că alte evenimente neprevăzute și de mai mare importanță ne ar impiedica de a le comunica mai detaliat, le atingem aici pe scurt. În una din ședințele din cestiuze deputatul Ugron învinuie pe guvern aspru că este absolutistic și dice, că deosebirea între absolutismul de acum și cel de odinărie este, că acum face guvernul unguresc ceea ce au făcut odinăriile Austriacii. „Parlamentul a pierdut autoritatea. El seamănă unui încarcerat, care trăiesc cu bucatele ce i se pun dinainte”. Autonomia comitetelor e numai le părere. Comitatul are numai dreptul de a se compromite, nu are însă și mijloacele a se desvolta spre binele statului. Corupția domnește în țara întreagă: abia se mai astă un om imbrăcat în capăt, care să nu îmbrace și o funcție și funcțiuni se crează neincedat, pentru că se asigură bine călării guvernului. Când ministrul-potrivit se provoca aici în casă la consecuența sa politică stăr-

nese risete; ridem de densa, cu toate că este foarte trist acest ris și caracterizează pe deplin situația.

Așa Ugron. Csanády dice, că ministrul-potrivit este un renegat politic.

Ministrul-potrivit Tisza respondă în termeni tot așa de grei reflectăză lui Ugron, care susține, că naționea se omoră cu naționea, libertatea cu libertatea, că casa depuților este asemenea unei poporâșuni din temniță, că prin aceste nu atacă guvernul ci, fără de a lua în considerație adeverată situație, condamnă definitiv naționă.

„Adeverata situație” o completează de minune verdictul jurilor din Budapesta pronunțat în 30 Aprilie a. c. asupra autorului unui articol din „Függetlenség” în care între alte se amintește de „un rege care poartă pe capul seu coroana săntului Stefan de pe care abușează încă săngel verat al Maghiarilor”, eară înalt articol în aceeași foaie: „și noi dicem, că Austria se perdă Triestul, Trentinul, Istria și Dalmatia”. Verdictul jurilor a achitat pe autor. Ce deosebire între acesta și cel pronunțat mai anii, asupra lui Miletic?

Nu ar fi aici locul să ne ocupăm cu scrierile lui Kossuth, din care a apărut un tom și care se ocupă cu deosebire cu resboiu italic din 1859. O facem însă pentru de a signaliza cel puțin fenomenul literar care face sensație în lumea politică. Materialul ce-l emite Kossuth în public spre a se vedea activitatea emigrării unguresc în timpul amintit este copios și în unele privințe și instructiv mai cu seamă dacă luăm în bămare de săma dispoziție politica din Ungaria, dispoziție, care ocupă pe di ce merge între Maghiari teren mai mult. Activitatea descrisă în tomul apărăt se concentreză asupra resturării Austriei și independenței Ungariei. Vom reveni asupra acestui fenomen literar despre care o parte din presa maghiară, il condamnă și între altele „Magyarország” dice că nu e istorie, ci e politică” eară „P. Lloyd” îl supune celei mai severe critice.

Caleidoscopul din Ungaria ne mai înțelegează un lucru, care se deosebește de cele înregistrate mai sus, dară completează icoană situației. În locul lui Szilágyi în Pojón candidaș pentru locul de deputat bar. Senney. Alegerea acestui din urmă este ca și sigură. Sunt mulți, cari privesc în apărare baronului pe scenă apropiata dispărere a lui Tisza. Fie cum va fi, noi credem, că mai sprijine nu se vor întoarce lucrurile nici cu Senney.

dorințe, care cu vremea trebuie să misce popoare întregi.

Dorințele lui Saguna nu au fost acele care s'au împlinit încă în viața lui și pentru aceea, în cuvântul, prin care deschide anțău congres național bisericești, el dice:

„Eată, domnilor! — timpul incetării acelei sarcini grele care de două deci de ani zacea pe umerii mei și pe care trebuia să o port singur, după poziția mea, pe care o ocup în organismul sfintei maicii noastre biserici, căci n'am putut să ne organizăm până acum bisericesc.

„Cum am condus eu până acum treaba cea grea și problematică a reînființării metropoliei noastre, despre aceasta judecăți prezentul și viitorul”.

De astăzi încolo depun și responsabilitatea pentru ulterioara soartă a bisericii în mâinile acestui congres și ale celor viitoare și mă mangâi, căci cetez să dic: că nu îndeșert am alegat ca și cum aș fi băut în vîzudul lui, că luptă bună am luptat, curgea am plinit și credința am păzit, și că astăzi pot să mă rog lui Dumnezeu, ca acum să mă slobozească pe

mine în pace, că văzură ochii mei mănuirea, care să pregătească înaintea fețelor tuturor Românilor de religia gr. resăriteană din Ungaria și Ardeal”.

Ei a organizat dar pe Români risipiti prin țările de sub stăpânirea Habsburgilor și părasiti de veacuri fără de nici o povăță; dar nu această organizare și înțelesul vietii lui, nu ea a fost gândul, care l'a îmbărbătat în luptele grele prin care a trebuit să treacă: i-a organizat, pentru ca prințărénii să înceapă lucrarea, la sâvârșirea căreia i credea chemată.

Și chiar atunci, când i-a organizat, el a dat o direcție hotărâtă lucrării lor viitoare și prin întreaga lui viață ne-a arătat în ctron trebue să nezească urmări, pentru ca acea parte din poporul român să și poată împlini chemarea.

Pentru acea biografia Metropolitului Andrei nu e descrierea vieții unui om, ci înțelesarea unei părți strălucite din viața poporului român și în același timp desfășurarea planului de acțiune croit pentru trei milioane de Români de către cel mai luminat cap ce s'a ivit în mijlocul lor, e o parte

din moștenirea de gândiri, pe care ne-a lăsat-o organizațorul unei biserici naționale românești.

Și nimeni nu era mai de-aprove chemat a ne face parte din această moștenire decât Părintele Arhimandrit Nicolae Popa, care i-a fost secretar, în urmă Vicar și chiar iubit om de incredere, care a petrecut o viață întreagă în apropierea lui și putea să cunoască și cele mai intime dorințe.

Însă mai înainte de a ne da sămă, dacă scrierea Părintelui Popa respunde la toate acceptările, se ne înțeleg prim căte-vă trăsături de condeni caracterul și vederile Metropolitului Andrei.

Metropolit Andrei s'a născut la 1 Ianuarie 1809 st. n. la Miscolț în Ungaria, de parte de trupul naționalei române. Tatăl-seu neguțotor Naum Saguna și mamă-sa Anastasia erau Români macedoneni, de origine din Grabova și descendență ai unor famili emigrate încă în veacurile trecute. Nu se știe, dacă părinții acestuia mare Român vorbiau românește; se știe însă, că el însuși la vîrstă de 14 ani,

Se vorbesc și se scrie despre reunirea triplei alianțe între Germania, Austro-Ungaria și Rusia. Oficial, „P. L.” o desmîne din toate puterile. Din contră „Bohemia” din Praga asigură, că corespondentul ei din Berlin o privesc de faptă implicită. „D. Zig.” dice că alianța urmăresc scopuri conservative și aduce aminte de săntă și iantă.

Prințul Napoleon (Plon-plon) se pregătescă să a nu se semn de viață. Printru manifest nou voiesc a păși contra propunerii lui Paul Bert, conform căruia în Franța preții se nu mai fie scutită de exerciții în armată.

Din Petersburg se scrie că în cercurile normative de acolo se ventilează foarte mult încercarea de a împăca pe Poloni cu Rușii.

Din Albania nu sunt deocamdată sciri mai importante.

Petitionea

juristilor români din Transilvania prezentată camerei deputaților în ședința dela 20 Aprilie st. n. a. c. în cestiuza referință la urbariale.

(Urmare)

Examinând motivele ce au indemnat pe înaltul guvern a compune menționatul proiect de lege — așa precum sunt ele publicate — fie-care jurist cunoscătorul de referințele patriei noastre trebuie să vină la convingerea, că acele pe căt sunt de nefuiente a justifică dispozițiunile proiectului, prețiat sunt și de neadmisibile și nefundate.

Conform motivului prim: cauza cursurilor impedeat că regulările urbariale ar fi: greutățile procedură procesuale, care nu corespunde de loc intereselor urbariale și polițiale în Transilvania, sumptuositatea proceselor, și acea împreguire că cea mai mare parte a speselor nu se împarte asupra părților interesate în proporție cu proprietății, ci o suportă numai fostii proprietari.

Se afirmă mai departe, că procesele de regulare a referințelor urbariale, de proporționare și de comassare nu se pot mărgini de locul cadrul proceselor private, și că normele procedură civile nu se pot aplica la acele, căci este contra naturae lucrului a constringe la o perfractare protocolară conform §-lui 144 proc. civ. astfel de procese, unde nu este vorba numai de două partide, ci de interese opuse a sute de interesati, și că partidele nu se pot constringe ca să și prezenteze dovezile, căci acestea nu stau la dispoziție lor.

când, după incetarea din viață a tatălui seu, se duse la Pesta la unchiul seu, în cui nu scă românește.

Acest unchiu a lui, Anastasie Grabovschi, era neguțotor bogat, om cu multă trecere și cu relații foarte intinse, dar mai pre sus de toate Româzelos, care numără între amicii sei pe Petru Maior, pe Bojincă și pe alții din puținii Români culți care trăiau în acel timp, ba avea relații de aproape și cu mai multe familii boerești din țară, între care și familia Goleștilor.

În casa unchiului seu a învețat viitorul metropolit român limba românească și a prins o hotărăță de înimă către poporul român pe care nu l cunoște, dar din care se simțea făcând parte.

Este un lucru cel puțin foarte firesc, ca omul să se simtă alipit de poporul, din care face parte și în mijlocul căruia s'a născut și a crescut, căci de acest popor il leagă atât tradițiile înaintașilor, căt și interesele actuale, și mai pre sus de teote, dela acest popor a învețat cel mai din început și mai de căpetenie elemente

Se mai afirmă: că „din natura lucrului urmează că în cauzele de regulare urbarială, numai acele principii de procedură se pot aplica, cari au servit de baza §§-lor 6—10. Art. X din 1832/6 cari principii le-au acceptat și instrucțiunile din 1858. și Cap. VII din normele provisorie a conferinței judecăturiale, și în fine instrucțiunea din 1868.

În fine trăgând paralelă între cursul cauzelor urbariali din Ungaria și Transilvania, recunoasce că în Ungaria s'a dovedit și se dovedește un progres mai imbucurător și cu procedura de până aci. Fenomenul acesta însă nu este justificat prin impreguriările, că acolo sunt regulate referințele urbariale, sunt mai regulate și mai simple referințele de posesiuni peste tot, că partidele, advocații, inginerii și judecătorii din Ungaria au o pracă de mai mulți ani, carea ușurează mult procedura, mai afirmă apoi, că nici acolo precum în Transilvania nu se poate proceda în ceea ce privind procuratura (perturbări) va să dică: nu sub conducerea unui oficial, care nu cunoasce cauza, pe baza unor alegate date din partea partidelor după plac, ci sub conduceră unui referent delegat, care conduce și da direcție și intru căsigașarea doveșilor.

Aceste premise în general, guvernul se mai provoacă la §. 80. Art. LIII din 1871 care pune în vedere măsuri ulterioare legislative, care să normalize procedura regulării de posesiuni, — apoi trecând la motivarea specială a fiecărui §. dice:

Că cu deosebire §§. 5—7 întăresc în lăsirea și extinderea comasării unei, ear §. 8 la posibilitatea apărării proprietăților situate prin păduri, căci în urma dispozițiunilor acestui §. proprietarii vor putea recumpăra în clavale (fene, lazuri etc. mai mici) ce le au fosti iobagi prin pădurile lor, ear prim aceasta crede că se vor curma dese certe, procese și prevaricăriuni ce între referințele actuale sunt nefuncționante.

Ear cu privire la §. 5 dice: că pentru aceea-lă susținut în proiect, ca prin accelerarea procedurăi de regulare în cîțiva ani să se prelucre materialul restant și să se evite nevoieitatea unei nouă modificări de lege; apoi, considerând ponderositatea cauzelor din punct de vedere al statului, poliției și administrației, este dispusă §-lui 19. Art. LIII. 1871 nu numai asupra averilor statului, bisericiei, și fondurilor, ci și asupra averei orfanilor și a celor de sub curatela.

Modul de astăzi al suportării speselor il dechiară de căsă principala și stăngării comasării unor și re-

gulărilor urbariali, căci dice astăzi parte mai mare a speselor cade în sarcina fostilor proprietari, desigur noasce, că fostii iobagi încă sunt deținitori a face prestații foarte grele, dând cărăușia și dile de lucru și încă chiar atunci când lucrul are cea mai mare valoare și pentru economisitor; afirmă mai departe, că, deoarece adă după ani 32 dela deschidere, în lipsa de date sigure nu se mai poate eruia, că din posesiunile fostilor proprietari: cari părți sunt alodiali și cari urbariali? în repartiarea (aruncul) speselor și a dilelor de lucru domescă arbitriul, interesul și săretia, și produce frica ce intimpină la poportuoate lucrările referitoare la regulării de posesiuni etc. deci astă că este drept și ecuabil ca în viitor spesele să le poarte toți deasemenea.

Ea în ceea ce privind speselor este: că vor fi corespunzătoare disponițiunile §§-lor 9 și 10 ce se vor întregi prin instrucțiuni ulterioare.

În special dreptul de a alege pe expertii, cari vor fi aplicati la prefigurarea și clasificarea pământurilor și la stabilirea planului de regulare, se depune în mâinile comisiunilor administrative municipale, căci astă de altă considerație guvernul cugetă că numai astfel de experti pot fi neintărești.

Opuri voluminoase s'ar putea compune în argumente ce se pot aduce contra acestor motive; însă fiindcă scopul numai de a ne face observările că se poate mai pe scurt și obiectiv, ne mărgim în următoarele:

Din punct de vedere al dreptului, nu se poate susține nici o mesură, care atacă libertatea proprietății.

Noi însă suntem necesitați a constata: că măsurile proiectului din cestiuine și anume §§. 5, 6 și 8 atacă și fac problematic dreptul de a dispune liber de proprietate; dar considerând că dreptul de a apăra proprietatea încă este un ram al dreptului de liberă dispunere asupra ei — deja în §§. 1, 2 și 3 încă observăm tot această intenție.

Căci §§ amintiți dispună, ca în toate cauzele urbariale să se introducă procedura înquisitorică, și ca datele și dovedile necesare pentru lămurirea lucrului să se procure din oficiu și pe aceste base să se rezolve procesele, deși în expunerea de motive asupra proiectului insuși guvernul afirmă, că judecătorii din Transilvania nu posed rutina cercetării în astfel de cause — se depune în mâinile acestor judecători o pu-

tere discrețională; ear prin aceasta considerând deseori abuzuri, ce cu dorere am esperiat în procesele de asemenea natură în trecut, fostii iobagi și peste tot posesorii mici fără diferență de naționalitate se spun celor mai eclatante nedreptăți, căci pe lângă aceea că procurarea dovedilor lor va atenă dela arbitriul judecătorului se eschidă dela posibilitatea de ași apărea drepturile și avenile înaintea judecătoriei prin oameni experti, prin avocați; deși cu deosebire în procesele de comasare, spre justificarea restrinției apărării normale, nu se poate aduce drept argument nici măcar acea impreguriare, că acela n'ar cădea în sfera dreptului privat, căci aci nu se tratează de un teritoriu ce numai în urma regulării ar să devină în posesiunea respectivelor, ci de realitatea cunoscută scutite de ori-ce referințe urbariale, cu un cuvânt de realitate libere, de proprietate completă.

De asemenea restringe dreptul de a apăra proprietăți §. 3 când dispune: că în cestiuine de permisibilitate, două sentințe egale nu se mai pot apăla, — căci încide partidelor interesate calea de ași a-apăra drepturile până la forul suprem, cu toate că este un adevăr constatat că posibilitatea erorei și a favorii din partea judecătorului este cu atât mai eschisă cu cât mai multe foruri de apelație examină procesul, din care cauza este și adoptat în statul nostru în procesele civile principiul de două apelații.

Deci dacă sunt permise două apelații în cause civile mai neînsemnată, cu ce s'ar putea justifica restrinția relativă la permisibilitate în procesele de regulare a posesiunii, pe când după legislația din 1871 în asemenea procese aceasta este cestiuine principala?

Eată ce dice în astă privință motivarea Art. LIII din 1871?

„În §. 51 se permite apelația la forul de a treia instanță și în cestiuine de permisibilitate a cauzelor de regulare posesiunii, căci în procesul de regulare totdeuna aceasta este cestiuine principală, prin urmare nici un motiv nu se poate aduce pentru ca partidele chiar în cestiuine principala să se eschidă dela folosirea tuturor remediorilor de drept ce sunt posibile, cu atât mai veros, că punctul f. §. 6 Art. X din 1836 permite apelația intra dominium fără nici o restrinție.“

Tot atât de nedreptății este și liniea ultimă a §-lui 3, pentru că nu

ne putem închipui motiv plausibil: pentru ce să nu fie admis în cestiuine atât de ponderoase cel puțin remediu de justificare, pe care procedura civilă l admite în casuri cu mult mai neînsemnate?

Dar astăzi de aceste poziții următoare din §. 1: „natura a-legală sau urbarială a singuraticelor sesiuni sau părți de sesiuni etc. fiindcă nu se dice expres că: de această natură numai acele procese se vor continua după această procedură, cari sunt pornite în termen legal, — poate da ansa la acea interpretare greșită, că deși §. 64, Art. LIII din 1871 este încă în valoare, totuși se poate intenția încă și astfel de procese.

Deci aci nu este precis înțelesul, și ar fi deajuns un cas precedent, ca în urma lui, și de aci încolo să se mai pornească procese de aceste prescrise deja.

(Va urma).

Din lipsa de spațiu corespondența rămâne pe noul viitor.

Varietăți.

A seară ni s'a comunicat următoarea telegramă:

Timișoara, 5 Maiu n. Astăzi la 9 ore, după lungi suferințe adormi în domnul marcel nostru bărbat național,

Andrei Mocsnyi de Foen, unul dintră eluptatorii metropoli și autonomiei noastre. Înmormântarea poimâne in Foen.

* („Foița“) de astăzi aduce ceteritorilor nostri începutul unei „dări de seamă“ publicate de I. Slavici în „Convorbiri literare“ (Anul XIV — No. 1 dto 1 Aprilie v. 1880). Această „dare de seamă“ asupra biografiei Marei Andrei de Nicolau Popa este însă o lucrare pentru sine, o caracteristică a neuitatului Archipăstorului atât de nimerită în materie și în formă, încât poate fi numită chiar clasică. Nu ne putem reține nă face părță de acest prețios dar literar și pe publicul nostru de dincolo de Carpați, întrucât el nu ajungea cu cetele esculentele „Convorbiri literare“, ce merită cea mai călduroasă sprinjire din partea intregei Români inteligețe.

* (Tergul Sibiuului) de primăvara a fost mai prejos de un simplu tērg de septembrie, astfel în-

de găndire. Ceea ce-i apropije pe oameni unii de alții este comunitatea de tradiții, de interese și mai ales comunitatea de vederi: Românul se simte dar mai apropiat de Români decât alti oameni, pertinând găsește în sufletul seu mai multă asemănare cu Români decât cu alții, și indeobște li este mai lemn de a se înțelege cu densitate decât cu alți oameni.

La Șaguna, în deosebi, această alipire oare-cum instinctivă nu se poate stabili, căci, deși Român după origine, a fost născut și crescut de parte de trupul național. Cu toate acestea una dintre cele mai hotărâtoare trăsături în caracterul lui și susceptibilitatea națională aproape bolnavicioasă, și întreaga lui viață nu se pare neînțeleasă cătă vreme nu ne vom fi dat seamă despre motivele acestei susceptibilități.

Oamenii ca Șaguna, meniți dela fire de a-și petrece viața în munca necurmată pentru impunătirea miseriilor lumesci aduc cu densă totdeauna un capital de iubire în lume: trebuie deci să ne dăm sămă, pentru ce în birea lui Șaguna s'a revărsat mai ales asupra Românilor și indeosebi asupra

celei mai nenorocite părți din poporul român. Ori unde l-ar fi aruncat întămplarea, el și-ar fi implit cheamarea nu numai din simțemantul de datorie, ci și din dorința-i firească pentru binele obștesc; la Români însă el nu s'a mărginit la împlinirea unei chemări individuale, ci a dat deslegare unei probleme sociale, din care și facuse o problemă de fericeire și care la Români era mai viu simțita decât la alte popoare.

Eată dar ceea ce l-a impins spre poporul român, eată motivul suscep-

tibilității lui naționale.

Dacă ar fi facut parte dintr-un popor fericit, el ar fi trăit poate de parte de sgomotul lumii și s'ar bucurat în tacăt retragere de bogatia isivoare de fericeire, pe care le avea în suflătul seu; era însă membru al unuia dintre cele mai nefericite popoare, și ca unul ce fusese făcut pentru viață fericită, trebuia să fie îndecat de adâncă jignit de nefericirea poporului seu.

Români erau un popor despre-

nitatea ori să-și pună în evidență individualitatea, pentru ca să scape de acest dispreț ori ca să fie membrul respectat al unui popor desprețuit. Și nu e nimic mai comun decât a desprețui dimpreună cu străinii pe poporul din care faci parte, nimic mai comun decât a dice: „Eată că nu sună ca celalății, cu toate că din mijlocul lor am este“. Dar semnul oamenilor cum se cade și simțemantul de adâncă jignire, pe care îl produce în suflătele lor disprețul manifestat față cu poporul din care fac parte, mai ales atunci, când acest dispreț nu îl atinge și pe densii. Și dacă Șaguna nu s'ar fi simțit nici odată alipit de poporul român, simțemantul de alipire a trebuit să se deștepte în suflătul lui atunci, când i s'a dit: „Români sună un popor sălbatic și ticalos, ceea ce nu are să te supere, fiindcă tu nu ești ca densii“. Eată aceasta i se dicea tinelui și chiar copilului Șaguna în fiecare zi, aceasta i s'a dit în toată viața: pentru aceea simțemantul de alipire era atât de puternic în suflătul lui, pentru aceea totdeauna și

în toate impreguriările se identifică și cerea să fie identificat cu România.

Si pe când intimpina pretutindene disprețul aruncat asupra Românilor, în casa unchiului seu avea a face cu nisice oameni, care plângau soarta poporului român, care-si petrecuviata în munca necurmată pentru luminarea acestui popor, cu nisice oameni, care pipăiau mereu ranele unei întregi societăți scăpătate și căutau di și noapte leacul binecuvântat: era oare cu putință, ca să nu prindă în suflătul tinelui Șaguna rădecinii dorința ne-astămpărată și covârșitoare de a păsi în urmăre acestor oameni și de a urma lucrarea pregătită de densii? era oare cu putință, ca el să nu și dică: „Să dacă avem înmiut puterile ce am, înainte de toate pentru acesti Români părașiți le-ași jertfi?“

Desi nu este o carte mare, în care se stie scrisă „data“ oamenilor și a popoarelor, sunt oameni providențiali, capete predestinate a rezolvă cestiniile ivite în societatea, ce le incunguriu: un asemene om providențial a fost Șaguna.

(Va urma).

că se poate susține cu drept cuvânt, că nici n'a fost tērg. Numai sătriile vîndătorilor săesci și jidănesci, care în zădăr așteptau după mulți mea cumpărătorii români, nu mai diceau că ar fi fost să fie tērg. Români, se înțelege, nu s-au înșăsat nici ca vîndători, deoarece ei își searbă cea mai însemnată sărbătoare al anului întreg: Pascale Domnului. Doar nici când nu s-a demonstrat cu mai multă evidență însemnatatea hotărtoare a elementului românesc pentru comerțul Sibiului. Cei jigniți în interesele lor vitale, cu deosebire meșterii săesci, au de a multă parte pentru paguba suferită autoritătilor publice competente, cari n'au voit să recunoască pe față însemnatatea elementului românesc prin o amânare a tērgului.

* (Conferențe în Brașov). „Kroust Zeitung“ ne spune, că în 20 Maiu n. directorii căilor ferate austro-unguresci, apoi mai târziu, cei a căilor ferate unguresci-austriace și ale Germaniei de sud și pela începutul lui Iunie directorii căilor ferate unguresci-austriace-rusesci vor fi în conferențe mari, care vor fi de mare influență asupra comunicării căilor ferate.

* (Tipar verde). In Anglia încep să tipări cărțile cu coloare verde. Acest tipar este sprințit din toate părțile fiind pentru ochi foarte priincios. In Filadelfia ese deja un jurnal tipărit verde.

Sciri ultime.

(Dupa „S. d. T. B.“)

Budapesta, 5 Maiu n. Casa de deputaților a votat convenținea drumurilor de fer cu Serbia.

London, 5 Maiu n. Cu ocazia primirei oficiale a declarat ministrul de externe lord Granville, cabinetul britanic se ține strins de tratatul de la Berlin și nu se va alătura nici la o alianță continentală, însă va continua raporturile cordiale cu Franța și va sprința pretensiunile Greciei.

London, 5 Maiu n. „Biroul Reuter“ anunță din Shanghai: Guvernul chinezesc nu mai vrea se scie nimica de tratatul despre Culgia și cere restituire necondiționată. Ili a făcut să se înțeleagă că la cas de denegare va ocupa districtul.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Cestiunea ortografică

in

Academia română.

Raport

asupra noului proiect de ortografie română.

Domnilor membri,

Academie română, în ședința ei din 4 Iunie anul trecut 1879, după o propunere a domnilor Hașdeu, Baritiu, Odobescu, Caragiani și a susținutului, a hotărât „sa se pună la ordinea dîlei ortografia, cu care să se publice acum înainte toate publicațiunile Academiei Române“ (Anal. II, Tom. I, pag. 25-26).

S-a numit o comisie pentru desbaterea unui proiect ortografic, însă lucrarea nu s-a putut termina în aceeași sesiune extraordinară, mai ales din cauza desbatării noilor statute, cari au trebuit să fie prima ocupare a înaltului institut național, sanctionat din nou prin legea promulgată la 29 Martie 1879.

In sesiunea ordinată a anului curent 1880 însă, și anume în ședința din 24 Martie, s'a ales o nouă comisie pentru proiectul ortografic compusă din domnii Alecsandri, Baritiu, Hasdeu, Quintescu și Maiorescu,

care, constituindu-se sub președanță d-lui G. Baritiu și secretariatul d-lui N. Quintescu, a desbatut în mai multe ședințe cestiunea ortografiei, și, înțelegându-se asupra proiectului de propus pentru scrierea Analelor Academiei, a însărcinat pe subscrismul cu prezentarea acestui proiect așa precum a rezultat din desbatările următoare.

Domnilor Membri,

Ortografia, cu care au fost scrise până acum publicările Academiei Române, se intemeiază pe o decizie luată de societatea Academică în anul 1869 și formulată în așa numitul „Mod de scriere pentru publicarea Analelor și altor lucrări ale Societății Academice române“ în 13 Septembrie 1869, al căruia alineat final dice insuș:

„Acest mod de scriere este provizoriu și numai pentru societate, până la definitiva stabilire a ortografiei limbii române“.

Modul de scriere, chiar așa provizoriu precum era, a fost rezultatul a multe și infocate desbatări încinse în sinul Academiei în anii 1867, 1868 și 1869. Ori-care va fi modul definitiv ce'l vor primi literarii români pentru scrierea limbii noastre maternă, ei vor trebui să și aducă aminte cu recunoștință de acele prime încercări facute în Societatea Academică, încercări, cari dovedesc din partea autorilor lor adeseori multă erudiție și tot deauna cel mai mare zel pentru îndeplinirea importantei misiuni ce aveau.

Așa întâlnim, între lucrările academice în această privință, mai întâi „Operatul“ reposuștilui d. G. Muntean „Asupra ortografiei“, publicat în vol. I al Analelor, pag. 37 și urm. vedem apoi „raportul comisiei ortografice“ d. I. C. Massim și însoțit de un întreg proiect studiat în toate amănuntele lui (Anal. I, pag. 66 și urm.); vedem contra-proiectul d-lui I. Sbeira (vol. I, pag. 79 și urm.) vedem pe d. I. Heliade-Rădulescu, cel dintâi președinte al societății noastre, care, după ce avuse o mare și salutară influență asupra scrierii române în timpul transiției ei de la alfabetul cirilic spre cel latin, găsesc de trebuință, în ultimii ani ai vîții sale și susțină prin publicarea unor „Principii de ortographia romana“ (Anal. vol. I, pag. 189 și urm.) punctul de vedere cam isolat, că'l occupă acum în această mișcare literară; vedem în fine, și dacă cităm această lucrare ca cea din urmă în ordinea înșirării, trebuie să o relievăm ca cea dintâi în valoarea ei, pe insușii Timotei Cipariu învățând Analele noastre cu „Sistema ortografică“ (vol. I, pag. 88 și urm.), un elaborat plin de vastă erudiție și de cercetări concințioase, cunoscutele călărită, ce disting toate lucrările venerabilului nostru coleg.

Dacă ne uităm cu luare aminte la calea, prin care a trecut cestiunea ortografică de la aceste prime proiecte până la formularea citatului „mod de scriere“ provizoriu din 1869 și cărării dela această epocă până astăzi, putem constata indată o diferență în punctul de vedere, din care diferenții membrilor ai Academiei priviau toată mișcarea: unii se arătau mai mult ca teoretici intrănsenți, alții se vedea mai dispusi să înțeală seamă de impreguriările factice, în cari se află literatura română, și a primi orice mod de scriere națională, care să împăcească numai cerințele marii majorități dacă nu a unanimitatea scriitorilor români.

Reposuștii și regretatul nostru coleg Massim, unul din cei mai zelosi, dar și coi mai intrănsenți teoretici, în raportul său dintâi asupra acestei cestiuni, se exprimă astfel: Comisiunea a crezut și nu se îndoiesc că aceste sunt și vederile societății întregi, că e chișinăuă a un proiect de ortografie, nu proviso-

riu și de transiție, ci mai puțin o adeveră teorie ortografică, ale căreia principiile bine stabilită, să se poată desvolta cu rigoare în cărți scolare de dat în mâinile junimii studioase. Provisorul deci nu ar fi demn de decisiunile acestei societăți, nici nu ar scoate din incurăzăturile în care ne batem. Din acel punct de vedere privind lucrul, Comisiunea a crezut, că semnele trebuie să se întărească din un plan de teorie de ortografie română“ (Anal. Sesia I. Tom. I, pag. 59.)

Înse de la ultima ședință a celei de prime sesiuni a Academiei, d. Massim se vede silită constată, că preste acceptarea marii majorității a societății, lucrul n'a putut merge așa de neted și de răpede, că s'au găsit „voici protestatoare“ cari, „au afiat resușet în sinul societății“ și că prin urmare Societatea a trebuit să lase „cămp liber desbatărilor asupra principiului care ar trebui să direagă ortografia română“ (vol. I, pag. 123 și 124).

Un mod mai împăciuitor de a vedea lucrările transpirând de acum înainte în toate desbatărilor și, după ce în al treilea an al Societății Academică, se stabilesc un mod de scriere, acesta se numește insușii provizoriu și d. A. Treb. Laurian în discursul său de inchidere a sesiunii din 1869, dice cu prudență: „Cestiunea ortografică s'a desbatut serios într'un mare număr de ședințe, și ne putem felicita, că prin lămurirea ideilor anajuns la un rezultat multămitor, așa în căt, fără a prejudica viitorarea dezvoltare a limbii, are să se țină etimologia, cuvintelor și printre ențe „să se conserve legătura de familie cu limba latină și cu limbele surorii, „car și în fruntea civilizației moderne, si să nu patimească nici fonetică limbii noastre unde pronunția este secură“.

De atunci în coace, necesitatea unei transacțiuni în sensul fonetismului să accentueze tot mai mult. Ortografia provizoră stabilită de societate Academică, nu s'a lătit în literatură română; nu există astăzi în întreaga Românie liberă nici un singur diar care să o primit. Chiar dincolo de Carpați, ea nu căscigă, ci pare a perde din terenul ocupat Probă pentru aceasta, între altele, este însemnată discuțione publicată în „Telegraful Român“, Nr. 133—152 din 1879, în urma „concesiunilor unui ciparian“.

Chiar majoritatea membrilor actuali ai Academiei române urmează în scrierile lor o altă ortografie de căt cea obișnuită până acum în Analele Academiei.

(Va urma.)

Bursa de Viena și Pesta

din 4 Aprilie 1880

	Viena	Pesta
Renta de aur	106.40	106.45
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	—	88.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	98.25	98.25
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumurilor de fer oriental ung.	86.—	86.75
Imobilul drumurilor de ferung.	125.60	125.75
Obligatiuni ung. de recumpărare pământului	94.50	95.—
Obligatiuni ung. cu clausă de sortire	—	94.75
Obligatiuni urbarie temesiane	94.25	94.50
Obligatiuni urbarie temes., cu clausă de sortire	—	94.—
Obligatiuni urbariale transilvane	93.60	94.25
Obligatiuni urbariale croato-slavonice	94.—	—
Obligatiuni ung. de recumpărare decimale de vin	93.—	92.10
Datorie de stat austriacă în hârtie	73.15	73.20
Datorie de stat în argint	73.75	73.24
Renta de aur austriacă	89.30	84.—
Sortii de stat dela 1860	130.25	130.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	840.—	836.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	280.—	280.80
Acțiuni de credit aust.	268.25	286.50
Sortii ungurești cu premii	—	112.—
Argint	—	—
Galin	5.61	5.57
Napoleon	9.45 ^{1/2}	9.45
100 mărci nemțesci	58.65	58.70
London (pe poliță de trei luni)	119.15	119.10

Economico.

Sibiu, 30 Aprilie n. Pro hecitorul: Grău fl. 7.70—8.70; Grău săcăreț, fl. 6.20—7.20; Săcă-

ri fl. 5.40—5.80; Orz fl. 5.20—5.60; Ovăs fl. 3.30—3.70; Cucuruș fl. 4.90—5.20; Mălin fl. 6.—7; Cartofii, 3—3.50; Semințe de cânepe pă. 8.—9; Mazere fl. 8—10; Linte fl. 11.—12; Fasole fl. 7—8 pro 50 chilo; Făină de pâine fl. 8.50; Slăină fl. 87—40; Unsoroare de porcă 35—40; Sărut brat pro 50 chilo fl. 16.—17; Sără de lunări fl. 24—25; Luminișuri de său 50 chilo fl. 28—29; Săpun fl. 20—21.; Fănuș fl. 1.05—1.15; Cânepă pro 50 chilo fl. 16—17. Lemnevărtosace de foc pro metru cubic fl. 3.75 Spirit pro grad 55—60 er. pro chilo: carne de vită 44—46 er.; carne de vitel 45—50 er. carne de porc 54—54 er.; carne de berbec — er.; osuș 10 de 20 er.

Budapesta, 1 Maiu n. Timpul în Apriile a fost destul de căld și secetos, decât rece și umed. Aceasta împrejurările fiu și păcine, că rourile mari și dese ale muscelor columbaciane, despre arii sau factu de amintire în numerul ultim al „Teleg. Rom.“ au eşit din locurile lor ascuns și respindindu preste Bănat au căzut mare pagubă între vîtele cornute și între porci. De pe mijlocul săptămânei trecute însă temperatura începând tot mai mult a scăzut de la sfîrșitul săptămânei se mișca numai între + 6 și + 8° R. Înțățul timpul devine rece și nocturn. So asceptă pe tot momentul plouă intensivă, flind celerul că vedea cu ochii tot cuprins de nori grei. Timpul acesta rece poate va face decamădată eșăriță muscelor numite și va scăpa pre bieții oameni de o calamitate foarte mare. Semicănătura de primăvară este îsprăvită mai preste tot locul și grânele — după raportele de pâna acum — sunt mai mult multămitoare. Despre starea tuturor semenăturilor se raportează de altmîntreala favorabil. Deasemenea vine deci, de bucatele în săptămâna trecută au scăzut în prejura cu căte 10—15 er. Mai sfine au fost de astădată și toate elelealte articole din tērg. Așa notam.

Grăul la 40.000 m. m. a trecut cu fl. 10.35—10.50; săcăra 3000 m. m. cu fl. 9.20—9.50; orzul la 4000 m. m. cu fl. 6.40—7.60; cucuruzul la 8000 m. m. cu fl. 7.70—8.05; făină s'a esportat binizar dar n'a fost scumpă. Asemenea sfine au fost și păstăioasele, care se vândur cum urmează și adecă: fasolea cu fl. 9—10; mazarea cu fl. 14—15; linte cu fl. 9—15; mălaiul cu fl. 7.25—7.50; sămăntă de cânepă cu fl. 9—50; (toate per 100 chilograme); lănilor cu fl. 1.50—2.20;

Porcii au avut trecere. In tērg au fost la 63.500 între cari din Ungaria de jos 4200, din România 1100 capete. Din Ardeal nu s'a aflat nici unul; unsoroare de porc, a trecut cu fl. 60—63; slăină cu fl. 55—56; săcul cu fl. 41—42; cartofii cu fl. 4—4.50; spiritul cu fl. 34 en gros și cu fl. 35 in consum;

Peile de bou cu fl. 110—112; de vacă cu fl. 105—108; de oaie cu fl. 66—70; de miel cu fl. 75—85 (per 102 dărate); peile de cal cu fl. 11—12 părechea.

Estrasi din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitățiumi: în 25 Iunie și 25 Iulie imob. remasului după Ioan și Martin Balazs în Béta (judec. cerc. Aiud); în 5 Iunie și 5 lule imob. comunei Rod (trib. Sibiu); în 13 Maiu și 15 Iunie imob. lui Ioan Csányi în Abrud (judec. cerc.); în 25 Maiu și 25 Iunie imob. remasului după Gavrilă Ajtai în Tetiu (judec. cerc. Gherla); în 10 Maiu imob. lui Benedict Vásárhelyi în Kőbölük (judec. cerc. Székelyhely); în 13 Maiu și 12 Iunie imob. Anei Gál în Filipul mic (judec. cerc. Teaca); în 25 Maiu și 25 Iunie imob. lui Ilie Toropă și remasului după Zacharie Gavrila în Criș (judec. cerc. Sighișoara); în 14 Maiu imob. lui Ioan Căzan în Mesteacău (judec. cerc. Baia de Criș); în 7 Maiu imob. Dochiei Filip în Libătin; în 10 Maiu imob. remasului după Maria Lazlofui în Cona Dejului (trib. Dej); în 7 Maiu imob. lui George Serban și soții săi Sânt-Ioana (judec. cerc. Mediaș); în 8 Maiu imob. lui Ioan Tura și soții săi Roșia (judec. cerc. Abrud); în 10 Maiu imob. soției lui Stefan Iosa jun. în Cluj (trib.); în 10 Maiu imob. lui Ioan Fergengel în Richisdorf (judec. cerc. Mediaș); în 12 Maiu și 12 Iunie imob. Săroliei Melancovits în Micăsău (judec. cerc. Hususelu).